

Du är Petter Söderlind. Du föddes 1950, 1969 är du alltså 19 år gammal. Du bor på skärgårdsön Granhamn i ett hus där du alltid har bott. Tomten är dina föräldrars och de bor bara några meter längre upp i ett annat hus.

Du är snygg och smart och smidig. Du lirar fotboll, du skriver poesi och prosa. Du kommer att bli författare. Alla säger det. Pappa också.

Dina kusiner, Stellan och Lina, brukar bo i huset också, om somrarna, vid jul och påsk. De har ingen egen Pappa och du får dela med dig av din. Det här handlar om dig, din bror, dina kusiner, men framför allt om Pappa.

Petter
mest kring 1969

Kära Ni,

tänk er Göteborg. Tänk er vampyrer. Tänk er vampyrer – i Göteborg. Inga spår efter Alex är ett vanligt friformsäventyr. Äventyret handlar om mig och därför är det väl inte mer än rätt att jag skriver detta förord. För för mig är *Inga spår efter Alex* speciellt, för att handlar om mig, men för er kommer det att vara ett vanligt äventyr; kanske kommer ni att komma ihåg någonting, kanske en träffsäker mening eller ett fantastiskt samspel, kanske kommer allt att vara glömt när ni lämnar rummet, vem vet? För att ni skall ha det så bekvämt som möjligt har jag krävt att mitt äventyr skall inrättas på två sätt, men innan jag presenterar de båda sätten vill jag berätta litet mer om äventyret så att ni är bättre rustade att fatta det beslut som jag snart skall ställa er inför.

Om vad handlar *Inga spår efter Alex*? *Inga spår efter Alex* handlar inte om vampyrer, jazzande brinnande dvärgar eller om mörka hemligheter. *Inga spår efter Alex* handlar om mig, det handlar om minnen och drömmar, om hur minnet sviker oss gång på gång, om missuppfattningar och om riktiga och felaktiga slutledningar. Rättelse: meningen är att *Inga spår efter Alex* skall handla om allt detta, men till syvende och sist är det ni som väljer vad äventyret faktiskt skall handla om, och mer er menar jag inte Er, utan er alla: Stellan och Lina; Petter och Rina. Det här är till för er.

Allt som står i detta häfte är tvivelsutan sant. Många timmar satt jag i länstolen i mina engelska filtofflor med benen invirade i en filt och läste korrektur. När jag slutligen var klar övervakade jag själv hela rättningsprocessen och stod själv vid valsarna för att försäkra att allt gick rätt till vid dupliceringen. Min blotta existens garanterar sanningshalten. Vad är då sanning? Vems sanning? Sanning för vem?

Vad som är viktigt här är att allting redan har hänt, eller så hände det inte. Ännu viktigare är att ingenting viktigt kommer att hända. Nu vet ni, och nu är det dags att fatta beslutet. Nuså, detta är era valmöjligheter: *Inga spår efter Alex kan spelas efter en i förväg iordninggjord mall som specificerar vad som borde följa på vad eller inte*. Det är hela saken. På intet sätt garanterar det ena en bättre upplevelse än det andra. Det finns nämligen inga mörka hemligheter som skall upptäckas.

Det är ni som måste fylla äventyret med innehåll, förlänga era tidigare liv, liv som *Stellan* och *Lina*; *Petter* och *Rina*. Ni kommer att förstå, småningom, ge er till tåls.

Min son Petter drömmer om att bli en stor författare. Det kommer han aldrig att bli, men det hör inte hit. Hursomhelst har han satt samman dessa häften, jag har bidragit med vissa vackra meningar och strukit andra. Försökt minska på bruket av fula ord och kraftuttryck. Minimerat användningen av ord som till exempel kuk.

Vänligen,

Pappa

Jag vill låna litet plats här efter Alexanders förord. Det är så här vi skall göra: längst bak i detta häfte finns en lista över centralhändelser och siffror som svarar mot de numrerade texterna i detta häfte. Huruvida centralhändelserna kommer att ta sig uttryck i scenariot eller inte låter jag vara osagt och slutligen är det ändå upp till er. Titta på vilka texter som svarar mot vilka centralhändelser och försök destillera dina huvudintryck av just de texterna utan att samtala med andra. Sammanfatta det i rutan för centralhändelsen och se till att du har hyfsad koll på det som du skrivit i rutorna – d.v.s. att du har koll på de olika centralhändelserna.

Den övriga texten är också viktig för finlirets skull, men för att de grova dragen skall framgå måste du göra detta. Läs gärna igenom hela häftet flera gånger, det är därför som du fått så god tid på dig. Framförallt, titta inte på vilka textstycken du skall läsa – läser du inte allt kommer du inte att förstå.

Slutligen, om du har några som helst frågor om Inga spår efter Alex går det utmärkt att ställa frågor till antingen *Alexander, Jan* eller *Tobias*. Ring oss, ryck tag i oss – se till att få tag i oss.

Med hopp om att vi alla skall ha litet trevligt,

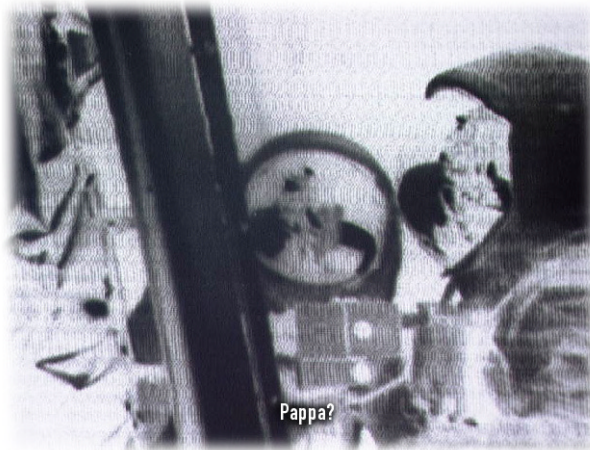
Tobias Wrigstad

Tobias har en poäng i det han skriver i sitt förord, men eftersom vi har dragit lott om i vilken ordning de olika förorden skall komma och jag hamnar sist känns det som om jag ganska tryggt kan säga hans förord utan att få skit för det i hans.

Vad jag tycker att han har missat är att påpeka att i Inga spår efter Alex är rollerna det absolut viktigaste. *Om ni inte har hajjat rollerna är det gommidda*. Därför är det ännu mer viktigt att rycka tag i någon av oss och snacka om äventyret om det är något som inte är klart som korvspad. Med andra ord: läs ditt rollhäfte. När du har läst det, läs det igen. *Sammanfatta, stryk under och läs det igen*. Tänk inte ”vafan det är ju rollspel” och utgå från att du kan höfta 50%. Du behöver inte streckläsa det, bara läsa igenom det från början till slut åtminstone en gång, helst två eller fler. *Ta god tid på dig och försök förstå. Försök att känna vibbarna*. Misslyckas du är det bara vårt fel och kom och fråga så får vi försöka att förklara på ett annat sätt, säkerligen har andra problem med samma sak. Vi är inte perfekta. *Det är det bara Pappa som är*.

Inga spår efter Alex har lånat drag av Lars Jakobssons *Kanalbyggarnas barn* och *I den röda damens slott*, kanske mer än vad vi först trodde. *Wouldn't it be nice* av Brian Wilson och Todd Gould har också bidragit med nakna pappagestalter stående på köksbord skrikande ”Jag är kung över den här familjen!”. Vad skulle vi ha gjort utan dem?

hälsar Jan

I en notis i Expressen nyligen kunde man läsa att en tolvårig pojke hade fått armen avbiten av en haj men att hans farbror hade jagat ikapp hajen, bánt isär dess käftar och tagit tillbaka armen. Nu hade läkare sytt fast armen igen och allt var frid och fröjd. Detta hände naturligtvis i Amerika, var annars?

Tänk er Stockholms skärgård. Tänk er en Pappa som denna amerikanska farbror. Tänk er denna Pappa – i skärgården.

#1

Att leva på vår ö var inte alltid som att leva på en skärgårdsö. Ibland var det som att leva på en söderhavsö, eller på yttersta spetsen av en karg halvö i någon Grekisk övärld eller i Syditalien. Men det var trots allt en skärgårdsö.

På vår ö bodde ingen Österman. Ej heller någon västerfeigubbe eller Söderman. Vi bodde där: Wallert och Söderlind. Pappa, Mamma, Mamma, Stellan, Lina, Rina, jag (Petter), Johansson, Hermansson, Håkansson och tusen andra. Affärsbryggan sköttes och ägdes av Gunnarsson. Också kiosken.

Alla var vi skärgårdsbor. Men det var ingenting man talade om. Det var först senare. Vi var alla skärgårdsbor och rospiggar. Oavsett. Från Tjockö till Räfsnäs till Telje.

Vi hade inga invandrare. Vi hade fastlandsbor. Rospiggarna var inte fastlandsbor. Stockholmarna var inte rospiggar.

Att leva på vår ö var inte alltid som att leva på en skärgårdsö. Vi översvämmades inte av sommargäster. När industrisemestern började ockuperades inte tältplatser av tält eller naturhamnar av båtar. På affärsbryggan satt inte Gunnarsson med ena foten på dieselpumpen med sin cigarett och såg anstormningen. Ön blommade inte upp. Vår ö var alltid lika öde. Vår som vinter. Sommar som höst. Det är sant.

Vi var alla skärgårdsbor, skärgårdsbor och rospiggar. Men det var ingenting man talade om. Så var det bara. Precis på samma sätt som en pojke är en pojke och en flicka en flicka. Det är ingenting man talar om. Så är det bara. Det är först senare.

Vårt hus låg på vänstersidan när man seglade in i viken. Rakt fram affärsbryggan, snett till höger systrarna. Men det var också senare, och det skall vi heller inte tala om.

Vi kallade viken för Stillhetens hav. Pappa kallade vi för Pappa men han hette Alexander och alla andra kallade honom för Alex. Pappa var sjöpolis och varje morgon klockan åtta hördes ljudet i viken av polisbåtens tvåtaktsmotor och Pappa satte på sig poliskasken och gick nedför stigen ned till bryggan som fortfarande var daggvåt och klev upp på däck med en hand på räcket. Varje morgon vände han sig om så att han stod i fören när båten backade ut från bryggan och vinkade mot oss och log ett bländvitt leende. Samma leende som vi alla har på kortet, men mer om det senare, och sedan försvann han bakom träden och båten vände sig och man kunde höra det avtagande motorljudet. Stillhetens hav blev åter stilla och eftersom det var sommar, lov eller semester, gick det utmärkt att vända sig inåt väggen och dra upp täcket och somna om. Vakna senare, en ospecificerad tidsrymd, av kaffedoft. Masa sig ut i köket i söndriga engelska filttofflor och morgonrock och dricka en kopp med mycket mjölk och lyssna på fåglarna och båtarna och vinden. Titta ut på tomten och undra vad klockan var. Fundera över dagen, byta om till gårdagens gamla paltor och sedan gå uppför tomten till Storhuset där mam-morna varit igång sedan sjutiden och nu satt och väntade på sjörapporten och löste sommarkrysset i Allers och Svensk Damtidning. Det kan verka sorg-löst. Allt beror på berättaren.

tomten

#2

Min pappa är polis. Min pappa är astronaut. Min pappa har träffat statsministern. Min pappa har evigt liv. Min pappa har alltid tid med mig. Min pappa säger aldrig "inte just nu" eller "imorgon, kanske". Min pappa har en blå dräkt under den vita skjortan med en gul och röd triangel med ett stort "S" på. Min pappa låter mig sova ute på tomten i tält. Min pappa var med om månlandningen, han satt i det sista segmentet, i omloppsbanan runt månen. Min pappa lät de andra (Armstrong och Aldrin) komma till, orkade inte med berömmelsen. Min pappa ligger lågt här, kommer och går som han vill. Min pappa är världens bästa pappa. Min pappa och jag har hemligheter för alla andra. Min pappa finns på riktigt.

#3

Rina är äldst. Sedan Lina. Sedan jag. Sist Stellan. Jag sover i överslaffen uppe på övervåningen; vi har fyra våningssängar i ett stort rum med två fönster, ett åt öster och ett åt väster. Väggarna löper rakt en halvmeter innan de blir tak och sluttar, faller inåt och stöder sig på varandra och på taknocken för att inte störta in. Österfönstret är rakt och högt och smalt och vetter ut mot trädgården. Västerfönstret är bredare, litet snett och vetter ut mot Stillhetens hav.

#4

Huset är vårt, lika säkert som att gammal är äldst. Stellans planscher pryder väggarna, i stora byrån våra kläder och i den lilla byrån Linas och Rinas. Den enda möbeln som inte är vår är ett gammalt arbetsbord, Pappas gamla. Det går sprickor i träet som obeslutsamma rynkor i gammal hud och solljuset speglar sig i lackflagor och den luktar polish och polityr. Där ligger alla Pappas gamla tidningar och papper och pennor. Numer används det bara till deklarationen; Pappa sitter nere hos oss och räknar debit och kredit och kräver av oss att det skall vara knäpptyst och lugnt. Det krävs bara att en penna ligger fel på skrivbordet för att Pappa skall känna sig störd, fågelkvitter eller att Mammorna frågar om han ändå inte skall med ut i båten. "Det kan ju inte vara hälsosamt att bara sitta och räkna och skriva dagarna i ända." Hur väl de vill, hur fel det blir. Pappa kräver att få vara ifred, att få hålla siffror i huvudet utan att behöva svara på frågor stup i kvarten. Ibland måste Pappa försvinna en stund, en timme eller två, i ensamhet, för att kunna komma tillbaka igen.

#5

Bottenvåningens enda rum och kök luktar honungsmjök och ostsmörgåsar. Kanske inte egentligen, men det är så förknippat med Linas honungsmjök och ostsmörgåsar att man knappt kan vara där utan att tänka på lukten, vare sig den finns där eller ej. Hur många kvällar har vi inte suttit där, uppkurade i tevesoffan framför teven och sett på Snobbar som jobbar, Drop in och allt? Den minimala hallen luktar Pappas oljerock och stövlar som han hänger där för att han inte får ha den i Storhuset för mammorna.

På dörrmattan står det ”välkommen”, även om mycket av texten har skavts bort, trots att vi nästan alltid går barfota. Det är bara på morgonen och på kvällen, när det är blött och kallt i gräset, som träskorna åker på. På något sätt blir det alltid så att träskorna hamnar nere hos oss, som ett krigstidslager av skor, drivor av skor, och vi lånar träskor från Storhuset när vi går ned som också hamnar här, blir kvar här, flyttar hit, emigrerar. Pappas svarta träskor med stänk av vit målarfärg på dörrmattan. Välkommen.

#6

Livet och striden. Krigare och björnjägare. Böckerna i bokhyllan stirrar på mig när jag sitter i stora rummet på bottenvåningen i vårt hus. De har bruna eller gröna ryggar och har guldtext och krusiduller. Jag borde läsa dem, allesamman, Pappa har läst dem. De ingick i hans uppväxt. Det är böcker från trettioalet allihop och de duger åt oss också, de är tidlösa. Skrivna av författare som visste vad det var att skriva.

#7

Pappa hade en kartong med sig när han kom. Polisbåtens tvåtaktsmotor ekade i viken, Pappa ströp gasen och lät den glida sakta in mot vår brygga som en tyst fisk. När den var nästan inne vände han riktning, bromsade upp båten. Karl och Axel kastade åt oss tamparna som vi fäste i bryggan och sparkade ned de blå gummifendrarna som skydd för båtens sida. Karl och Pappa bar ned kartongen, Karl skrattade och log och Pappa plirade mot oss och hade en cigarett i munnen och svettpärlor i pannan. De bar kartongen som var ganska tung uppför stigen mot huset, gick förbi vårt hus innan Pappa stannade upp, stod stilla en sekund och gjorde en min som om han glömt något, som om han tänkte till, och sedan backade hela kortegen, vi som var i släptåg efter och karlarna med kartongen, ned till vårt hus och in till oss, genom hallen, förbi Pappas oljerock, över dörrmattan och in i stora rummet. Pappa drog fram lågbordet och ställde kartongen ovanpå. Mammorna kom ned från storhuset för att titta de också. Vi var åtta personer i rummet och det var trångt och förväntansfullt. Pappa rev bort kartongpapperet plågsamt långsamt först så att han i ett enda ryck kunde blottlägga innehållet. Vi hickade till, allesamman utom Pappa och Karl som visste förstås, men inte mammorna, när vi såg teveapparaten. Pappa fällde nonchalant upp antennen och lutade den mot kanten i fönstret, stack in kontakten i eluttaget. Teven gjorde ett tjutande ljud och snart såg vi myrorna kriga över skärmen. Pappa visade noga var han lade manualerna och sedan sade han åt Stellan att ta in ettan och tvåan medan han följde Karl ned till båten. De slog ett manligt fast handslag och Pappa lösgjorde själv tamparna med den slocknade cigaretten i mungipan som hängde och slokade som ett blött halmstrå. Polisbåtens motor morrade otäckt och båten försvann ut i Stillhetens hav. Mammorna skakade på huvudet och tänkte på hushållskassan och försvann tillbaka in i storhuset och snart doftade det lantpaj och färskpotatis och fisk. Pappa satt i hammocken och såg ut över tomten och såg nöjd ut. Stellan pillade och skruvade och rattade och finjusterade. På teven såg vi på Drop-in med Kersti Adams-Ray. Jag tyckte alltid att det var ett så häftigt namn.

#8

Pappa lärde oss att dyka i från bryggan. Han lärde oss simma och dyka efter en blåmålad sten som han slängde allt längre ut i viken när det var stiltje och vattnet kristallklart som vid syditalienska kusten. Han visade hur man kastar sig i utan att slå emot botten hur nära ned det än är, hur man klarar sig länge under ytan utan luft och hur man andas genom ett vasstrå om man skulle bli förföljd av bovar och banditer. Pappa var full av knep och trix som bubblade upp ur honom, i allt vad vi tog oss bistod han med råd och dåd. Rina simmade bäst av oss allihop. Hon var som en fisk i vattnet, lång och smal och smärt. Hennes vita armar skar genom vattnet och sköt henne framåt med grace och fart. Hon var nästan lika snabb som Pappa och Rina och Pappa tävlade och vi stod vid bryggan och skrek och hejade så att det hördes över hela Stillhetens hav. Rinas kurviga och strömlinjeformade kropp och Pappas bredaxlade, brunbrända. Rinas simtag som knappt krusade vattenytan och hennes korta, svarta hår slickat utmed huvudet. Pappas armar som piskade skummet ur vattnet och sammanbitna tänder och röda ansikte och hals.

#9

Min pappa har sprungit hundra meter på tio sekunder blankt. Min pappa knep en mördare en gång med bara händerna. Min pappa är nästan två meter lång. Min pappa har däckat en tjur med ett enda slag. Min pappa är frisksportare. Min pappa har åkt i en av de vita bussarna. Min pappa är fäktmästare. Min pappa älskar färskpotatis med dill och en klick smör. Min pappa är med i frivilligbrandkåren och flög i slaget om Storbritannien. Min pappa är överste. Min pappa är chef för IB. Min pappa vet att de lyssnar på våra telefonsamtal, att bruset i linorna och klicken är ljuden när de byter band, att det är då det gäller att tala fort, fort, för då har de inga bevis. Min pappa kan fyra meningar på ryska. Min pappa kan beställa öl på sexton olika språk. Min pappa vet skillnaden mellan fin och dålig whisky. Min pappa har seglat runt jorden. Min pappa känner Roger Moore.

#10

Pappa köpte skidor till alla utom mig, jag fick ta hans gamla avlagda. Isen hade inte lagt sig ännu, men det var skare på snön och det var innan hela mänskligheten glömde att man kunde åka skidor utan i förväg uppkörda spår. Vi gav oss av inåt ön till med termosar med varm choklad, nybakta kanelbullar. Pappa hade vitgrå vinterkläder så att han såg ut som en frivillig i finska vinterkriget fast med röd toppluva med en tofs som hängde i en femton centimeter lång garltråd. Vi låg efter honom med blicken fästade på skidspåren efter honom och den gröna Fjällrävenryggsäcken som doftade kanel. Vi såg rävar i vinterskrud och harspår och Pappa berättade sådant om skogen som vi inte visste, speciellt inte om vintern. Vi fikade och tittade på isen som blev allt tjockare undan för undan och sträckte sig längre och längre ut från strandkanten. Vi fikade och lyssnade på Pappa som berättade om djuren om vintern, om vinterpälsar och iden och ekorrars vinterförråd och möss som sover under snötäcket. Vi fikade och

sedan satte vi på oss skridskor och åkte på vingliga ben över en liten insjö där istäcket var tjockt och skrovligt. Pappa lärde oss att göra piruetter och åttor. Vi fikade och sedan tog Pappa fram sågen och vi gav oss ut var och en för att försöka hitta den finaste granen och Pappa hittade en gran som inte var för hög och inte var för kort och inte hade för stort omfång utan var alldeles lagom. Vi fikade och sedan tog vi oss ut på isen och Pappa sågade upp ett hål i isen för var och en av oss och vi tog våra korta spön och Pappa och Stellan och jag turades om att sätta på maggot till alla och sedan sänkte vi ned betena under isen och väntade; såg på kondensmolnen från våra utandningar, väntade och väntade på en svag ryckning i linorna. Pappa drog upp fisk efter fisk, han log med hela ansiktet. Han bröt den heliga tystnaden och talade till fisken. Han lösgjorde fiskmunnarna från kroken och visade med händerna hur stor fisken var som han just dragit upp. Rina fick också en fisk och jag fick två små. Vi fikade, och Pappa delade upp fisken som han dragit upp jämnt mellan oss och själv behöll han bara den stora för att det skulle bli rättvist. Vi surrade ihop grangrenarna så att granen blev nästan konformad och tunnare och lade den på en presenning och spände den efter oss och drog den genom skogen hem och ställde upp den på tomten till allmän beskådan. Vi fikade och sedan åkte vi hem i Pappas spår. Kanelbullarna var sådär färska och goda och smälte i munnen tillsammans med drickchokladen.

#11

Min pappa har fångat sill med bara händerna och dykt efter pärlor i Adriatiska havet. Min pappa har trålat i östersjön och bordats av ryska militärfartyg. Min pappa har jagat björn i Kaukasus. Min pappa har skakat hand med Gagarin. Min pappa berättade för mig hur det kändes att gå en rymdpromenad.

#12

Pappa bodde en sommar i Grekland tillsammans med Göran Tunström och Leonard Cohen i ett hus på ön Hydra. Solen stekte dem och de blev röda tillsammans. De drack Raki och kräktes tillsammans i ett vitkaklat badrum med ett hål i golvet istället för toalettstol. Allt var bra tills kvinnorna kom, sade Pappa, och rösten var dov som av ett obehagligt minne. Ute i vardagsrummet var golvet vulkanrött av rektangulära stenar på diagonalen och i mitten stod en enorm svart flygel med svarta tangenter som negerkukar och strängar som var så spända att man trodde att pianot skulle implodera vilken sekund som helst. Det fanns inga dörrar, alla dörröppningar hade valvbågar och draperier och när man älskade hördes det ända ned till stranden där vågorna aldrig upphörde att rulla in och rasea sandslott och kärlekskranka meddelanden. Då och då flöt det upp maneter på stranden och hade man väl bränt sig fanns ingenting annat att göra än att suppa sig full sade doktorn sade Pappa och det var precis vad vi gjorde. Vi söp och skrek och våra fötter svullnade och blev röda som signalkräftor. Vi skrev så att fingrarna blödde och papperena rullade ihop sig i den enorma hettan. Vi satt på taket i solen och skrev i samma ljusrus som födde Jag har betjänat kungen av England, men det var år senare, och då var vi alla hemma igen, Tunström och Cohen och jag, men på olika ställen och av olika anledningar. I kikaren såg man hela ön. Fastlandet

i fjärran och Kreta som en avlägsen prick i bakgrunden. Pappa hade med sig en bozuki hem och varje gång han spelade på den (han spelade som om det hade varit en gitarr) råmade älgarna i skogen och mjölken på granngårdarna skar sig. Pappa slog sönder bozukin mot ett klippblock på skansen och gav bort resterna till Bosse Larsson och sedan var det inte så mycket mer med det. Jag har alltid velat åka till Grekland.

#13

Min pappa är starkare än din pappa. Min pappa har spelat i samma band som Clabbe. Min pappa vet var gränsen går. Min pappa vet hut. Min pappa sätter ett likamedtecken mellan förnuft och ansvar. Min pappa tycker att det viktiga är att människan kommer till månen, inte att det blir ryssarna eller amerikanerna som vinner. Min pappa åker med den som har raketerna först färdiga. Min pappa skulle offra sitt liv för någonting han tror på. Min pappa skulle aldrig ljuga. Min pappa har ryckningar ibland i vänstra ögonvrån.

#14

När det inte var något fel i hennes huvud var det fel på hennes kropp. Hon var litet tjock, sprang dåligt, såg dåligt och hennes tänder växte snett som en gammal ranglig gärdesgård. Pappa gav sig ut på eviga långpromenader med henne, tränade henne, lärde henne simma tidigt och tvingade henne att simma kors och tvärs över viken. Alla möjliga uppgifter skulle plötsligt lösas med att Rina sprang eller simmade någonstans och hämtade något, lämnade ett meddelande eller något annat.

Men synen kom tillbaka, läkaren sade att hennes huvud nu växt ikapp hennes ögon, och hon tappade nästan arton kilo och blev för smal så att vi var tvungna att mata henne med bullar och choklad så fort vi kom åt. Och av det fick hon former, vackra former på sin långsmala kropp och det var samma sommar som hon lät klippa håret så kort som hon har nu och som hon alltid har haft sedan dess. Då var det några somrar som hon var vår drottning, hela öns drottning. Hon var vacker och intelligent och hade Pappas leende och Gud nåde den pojke som vågade röra henne för då skulle Pappa kavla upp skjortärmarna och greppa åran och förklara honom krig. Och det var ett krig man inte kunde vinna, för Pappa ägde fortfarande Rinas hjärta, ända till sista sommaren när Emanuel kom. Han arbetade som timanställd hos Gustavsson, fick fast anställning och när han såg Rina bestämde han sig för att flytta hit för gott och han gjorde ingen hemlighet av vad han tyckte om henne och varför han hade flyttat hit. Det var någonting över denna ärlighet och förslagenhet som föll Pappa i smaken och hux flux satt Emanuel där vid köksbordet, men det var Pappa, och inte Rina som bjudit dit honom. Han ville visa att det var på hans villkor, att det

var hans Plats som Emanuel ville efter, och att om han ville ha den platsen var han tvungen att förtjäna den, för han skulle inte få den med mindre än att Pappa självmant gav upp den.

#15

Pappa spände en dörr efter polisbåten och lät oss åka. Det var 69. En riktig het, jävla sommar och solstrålarna skar röda streck i huden som föll av i flagor och lämnade vita spår i det torra, törstande sommargräset. Pappa var så slut efter jobbet att han bara kollapsade i hammocken och mamma baddade hans panna med en vit linneduk och vi drack hallonsaft och flädersaft på baksidan av huset där det gudskelov var skugga mestadels. Jag gick ned fyra kilo trots att jag proppade mig full av bullar och rulltårter och låg och flämtade i en solstol med utsikt ut över viken, som vi kallade för Stillhetens hav.

Det var dörren mellan verandan och vardagsrummet och det var viktigt att Mamma inte fick veta. Såvitt jag minns hade den aldrig suttit i dörren, bara stått lutad mot väggen i sjöboden och tagit plats. Mamma sparade alltid på allt. Mamma sade att man kan aldrig så noga veta. Jag minns att det var 69, för det var året då President Nixon var i Kina, Apollo 11 stod i startgroparna och Pappa fäste dörren efter polisbåten och lät oss åka; satte fingret framför munnen och sade att det var viktigt att Mamma inte fick veta något, och polisbåtens tvåtaktsmotor lyfte upp oss och dörren så att vi gled på ytspänningen som en skräddare och vi blev solbrända och saltstänkta där vi for i skytteltrafik mellan Räfsnäs och Fejan på den oljade dörren.

Polisbåten hade ett djupblått skrov och resten var bländvitt, vi tjänade fyra kronor varje lördag genom att putsa och skura båten, men det var inte så mycket för pengarna som för att den skulle vara där, båten, som vi gjorde det. Vid vår brygga låg polisbåten, stor och vacker och pampig och olik alla andra båtar på bryggorna som låg utmed Stillhetens hav. Den enda båt som kunde mäta sig med den var teaterbåten, men den var för stor för att lägga till vid affärsbryggan och fick nöja sig med ångbåtsbryggan tvärsöver ön på andra sidan och det var så långt bort att då räknades det inte. Vi tjänade en krona var och varje lördag lade vi samman varsin tjugofemöring av de fyra så att vi fick en krona tillsammans och med de pengarna tog vi roddbåten och rodde över till affärsbryggan och gick till kiosken och plockade en hel påse med tvåöres och femöres och sedan satt vi och åt och åt på framsidan för att hinna innan kolorna smälte till en enda klump i hettan. Sedan lade vi dörren i vattnet nere vid bryggan och polisbåtens motor spann och kom upp i varv och sedan förde kaptenen spaken framåt och släppte lös motorkrafterna, propellrarna sprutade vatten och tryckte oss framåt med ett sjuhelvetes ryck och man höll så hårt om repet att man fick mönstrade avtryck i huden. Femton meter lina mellan båten och dörren. Vi stålsatte oss för rycket. Polisbåten stegrade sig och slungade hav och skum åt sidan.

Vi red i kölvattnet och såg vågorna slå mot stränderna så att båtarna vid bryggorna guppade och slet i sina förtöjningar som om de blev inspirerade. Pappa stod i aktern med händerna på relingen och log mot oss med hela ansiktet. Som om det var han som stod på dörren; som om han kunde se och uppleva det genom oss; som om det kittlade eller retade ett gammalt minne.

#16

Stellan hade fallit och stukat både foten och handen och Pappa åkte till fastlandet och tog bussen till Norrtälje och kom tillbaka med ett helt lass med spel, kortlekar och Vangaratta och Alfapet. Vi kokade honungsmjök och satt nere hos oss och spelade kort, Finns i sjön, Plump, Skitgubbe och Hej knekt. Pappa var med oss och spelade Vangaratta och Alfapet medan mammorna kokade färskpotatis med dill och stekte aborrefiléer och Pappa lärde oss nya ord som "kassetak", "tabernakel" och "bensoesyra" som jag fortfarande kommer ihåg och kan stava till (hoppas jag), även om jag förmodligen inte minns vad de betyder; jag vet mest att de finns.

#17

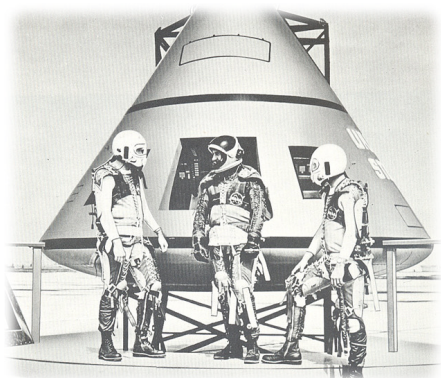
När jag sov då sov jag alltid så förbaskat gott. Jag vet inte vad jag har gjort i livet sedan dess, men nu sover jag alltid dålig, kan inte slappna av, ligger som en uppstämmd gitarrhals i sängen och tror att jag skall försöka vila ett par timmar. Aldrig i helvetet.

Jag var inte morgontrött, det var jag aldrig. Jag bara lade mig på kudden, slöt ögonen och somnade. När det var dags att vakna vaknade jag och klev upp. Det var inte svårare än så, och hade man bara bestämt sig för att det inte var speciellt nödvändigt att dra ut på morgonritualen under det kroppsvärma täcket som luktade öppen mun och sömn kunde man lika gärna hoppa ur sängen och gnugga smolket ur ögonen.

#18

Pappa låg i hängmattan och läste Rymdens pionjärer. Ibland läste han någonting som var så intressant att han var tvungen att läsa högt. Ibland rabblade han långa listor med fakta som bara han förstod. Vi förstod "längd" och "vikt", men hade svårt att tänka oss nitton ton. Det var först när Pappa förklarade som det blev uppenbart att raketerna var så stora som de var. Pappa förklarade gärna och berättade. Han låg i hängmattan mellan björkarna och läste högt för oss där vi satt vid trädgårdslandet på utemöbler av obehandlad furu och drack sockerdricka genom smala sugrör och krigade om vem som skulle få vilken färg. Pappa berättade för oss om kampen mot tyngdlagen, om flytande bränsle, och om kroppars tröghet. Enligt Pappa kunde man uppnå ljushastigheten med en mopedmotor, bara förutsättningarna var de rätta. Pappa ritade raketer åt oss i en skrivbok, fantiserade fram nya modeller och varianter. Vi åt nygräddade bullar och utvecklade Saturnus 6 och Sojus, lekte Astronaut och Kosmonaut.

Slutet av boken handlade om rymddrömmarna, om kapplöpningen till månen, och varken Pappa, Stellan eller Rina kunde få nog av just det kapitlet. Om och om igen läste man om de nya raketerna som skulle komma, om månlandare och försök med

apor och hundar i rymden. Vi gav Bosses och Anns hundar hemliga namn, som Bosse och Ann inte kände till, namn som Bjelka, Strelka och Laika, fast deras hundar inte är tikan. Men det som var mest fascinerande var just människorna i rymden och planerna på att landsätta en människa på månen. Pappas ögon tindrade när han sade det där, "en människa på månen", och knäppte händerna bakom huvudet och slöt ögonen och fantiserade. Mammorna förstod inte vad det var som var så fantastiskt. Hellre än att lyssna på Pappa eller skissa på raketer och omloppsbanor runt jorden diskade de, eller bar ner mattor till bryggan för att skura dem och piska dem och hänga upp dem på tvättstreck bakom huset. De hade inte förstått någonting.

Vi var alla vansinnigt barnsliga när det kom till rymden. Kanske var det för att Pappa var så annorlunda när det handlade om månresorna, för att han var så entusiastisk, så fylld av iver inför det storslagna projektet. För honom kvittade det om det var amerikaner eller ryssar som var först på månen. För honom var det mer en fråga om att komma dit. I sina drömmar måste han ha stigit ut på månen tusentals gånger. Det är jag övertygad om. Konstigt vore det väl annars.

#19

Varje sommar åkte vi någonstans allesamman. Till en början åkte vi till Katrineholm, till Bornholm och till Danmark. Sedan tog vi oss längre och längre ut i Europa. Målet var att slutligen nå Grekland, men innan det var dags att åka dit hade vi slutat semestra tillsammans och var och en fick försöka ta sig till Grekland för egen maskin eller nöja sig med Pappas berättelser om hur han var där med någon Svensk författare och en musiker från Kanada och drack raki och bar sig åt. Men Danmark gillade vi så mycket att det fick bli en port ut till Europa som vi alltid stannade i på återvägen, liksom för att välja att åka tillbaka hem igen. Som för att markera att det var ett frivilligt val. Vi stannade i Danmark, i Köpenhamn alltid, en dag eller två på väg hem, skakade av oss vår sista reslusta och njöt av att vara otyglade. Vi var åskledare! Och i Danmark brann vi. Vi avslutade alltid alla resor på Pumpehuset där vi dansade och lyssnade på musik och såg danska män och kvinnor leva sina sorglösa liv döpta i spadet efter röd pölse och där livets vägska bestod av valet mellan Tuborg och Carlsberg. Det var en sorglös tid för oss, vår tid i Danmark.

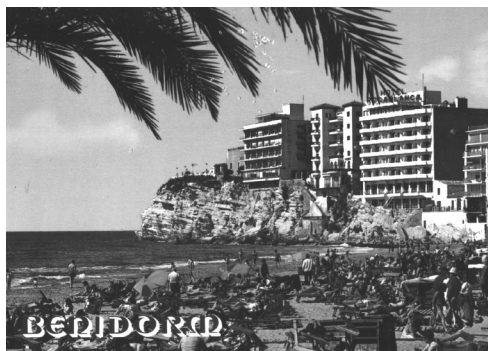
Vi dansade till musiken tillsammans eller med andra. Gick iväg med andra eller var tillsammans hela kvällen. Vi var överens om att vår natt var lättsinnig och egoistisk, den var vars och ens natt och ingen förmanade eller bannade eller tittade snett.

HÄLSNING FRÅN
CAMPINGPLATSEN

Jag kom hit pr...
☐ tåg
☐ bil
☐ båt
☐ lift
☐ "rogg"
 Resan var...
☐ trevlig
☐ tråkig
☐ spännande
☐ äventyrlig
☐ livsfarlig
 Jag mår...
☐ bra
☐ okej
☐ lite dåligt
☐ uruselt
 Vädret är...
☐ skönt
☐ bra
☐ underbart
☐ dåligt
☐ uruselt
 Jag bor...
☐ på hotell
☐ i privatrum
☐ i husvagn
☐ i tält
☐ hos en bekant
☐ hos en tjej/kille

Alla var förlåtande och överseende och entusiastiska, pekade på vackra pojkar och vackra flickor och dansade, gungade med kroppen och sjöng med i musiken. De spelade Downtown med Petula Clark och vi sjöng med i refrängerna som om vi själva varit med och skrivit texten. Det var en bohemisk, tanklös natt som kunde sluta hur som helst, hos vem som helst men som alltid började på Pumpehuset. Vi släppte våra hämningar, dansade ur oss allt det som vi höll tillbaka hemma, hos mammorna, hos Pappa, i Barnens hus på framsidan av tomten och med två våningssängar med fyra bäddar i samma rum, två män, två kvinnor och alla kusiner eller syskon.

#20

Det var en amerikansk bil med mjuka former som åkte längs Skindergade. Den hade fyra växlar och backväxel och motorn var byggd för att låta som stormen efter lugnet. Fälgarna var av metall och listerna var av metall och motorhuven var varm och het. Fartvinden smekte våra kinder som tunna slöjor. Sätena var av rött läder och doftade som en kvinnokropp efter en lång, utdra-

gen kärleksakt. Det var bara hus och asfalt och trottoarer och neonskyltar. Annars var det mörkt, kolsvart, som en stjärnlös rymd. Neonskyltarna skrek ut budskap i imperativform och pilarna var sylvassa och spetsade de som tog av åt fel håll men vid rätt tid. De visade mot innerstaden, mot gågatorna. Fontänerna var fulla av vin, men vi ville dricka starkare drycker. Vi drack fruktsprit, fem sorter: plommon, körsbär, päron, aprikos och hallon. Vi hade små, runda koppar, nästan som punschkopparna hemma, och för varje snaps vi drack skrek hela Danmark unisont en fras som jag har glömt men som hade med rosor att göra och deras färger. Vi drack och för varje snaps vrålade vi tillbaka på engelska för vi ville poängtera att vi inte förstod danska men svaren kom alltid tillbaka på deras gutturala språk som lät som om varje ord formades med magen och sedan rapades upp genom att man svalde luftbubblor som spottades upp igen av övre magmunnen och tog orden med sig.

Vi gick trappan ned till Pumpehuset och ställde oss i det mänskliga tåget av danskar som väntade på att stiga ned i helvetet. Dörrvakten rodde oss över in i saligheten och lössläppheten med ett leende och liten knyck med nacken när vi nådde den andra stranden. Vi satte våra fötter på dansgolvet och lät oss föras fram av musiken till ett lågt bord där två unga män kysstes helt öppet inför hela världen. De lärde oss dansstegen och snart visste vi allt som fanns att veta om livet. Så fort vi var vilse lyssnade vi bara efter deras klackar och snart hittade vi åter rytmen. Det har aldrig gått så lätt som då. Det var enklare då. Då gick rytmen så här: bom-bom-bom; nu låter det mer så här: ta-tam-tam-ta-tam; lägre men mer komplext. Jag längtar bort från arytmien tillbaka till taktfastheten. Jag ser mig omkring, men ingenstans kysser man varandra öppet längre. Jag kan inte omvandla en takt till en annan. Pappa lärde mig bara följa musiken men inte att spela själv. Jag kan inte höra hur en takt relaterar till en annan. Min skolning är begränsad till att ta order och utföra order. Att kunna tänka var helt enkelt inte så viktigt. Bom-bom-bom. Typ.

#21

Stellan och Pappa satt i köket och talade om rymden igen. Rymden var oändlig. Samtalen om rymden oändligt många. Pappa hade alltid tid för Stellan. Pappa drack kall pilsner och Stellan drack kall mjölk. De satt på samma sätt, med ena benet under det andra så att de fick blodstopp, framåtlutade över bordet som om de var förtroliga med varandra och inte ville att någon annan skulle få höra.

Pappa jobbade på träbåten den sommaren. Träbåten var ungefär två meter litet mer tvärsöver och kanske fem meter på längden. Det var en "Petterssonbåt", sade Pappa och fortsatte skrapa. Den var precis så hög att man kunde sola naken med sittdynorna som huvudkuddar och värmen från däckets gick in i kroppen så att man fick värmeutslag på ryggen och skinkorna. Det fanns lackflagor som såg ut som bärnsten och luktade sommar överallt runt båten och Pappa hade bar överkropp och en grön keps från ICA-handlarna eller om det var den från bussbolaget som försvann sedan; mössan, inte bussbolaget. Pappa pekade åt Stellan var det "behövdes tas" och var han skulle börja och hur han skulle angripa vissa fläckar för att det inte skulle bli några repor eller skador på det underliggande träet. Han gav Stellan en annan mössa och nickade menande åt verktygslådan när han tyckte att Stellan gav sig an ett arbete med fel redskap. Han dunkade Stellan i ryggen när han var nöjd eller stolt och mammorna kom ut med kaffe till de båda karlarna nere vid båten och Stellan drack kaffe svart fast han inte alls tyckte att kaffe var gott vet jag och höll god min. De skruvade isär hela motorn och bredde ut på trädgårdsbordet och putsade och donade och fejade och sedan satte de ihop den igen, det var mest Pappa förstås, utan att ens titta åt ritningen. De justerade rodret och masten och bytte lanternorna och fyllde på förråden och bytte ut fendrarna och såg till att hålen i sittdynorna blev lagade. Sedan fick vi alla lacka, men då var det för mycket för Pappa. Han satte Stellan att övervaka oss och sedan fick vi skrida till verket under hans insyn. Pappa såg på oss en stund från hängmattan innan han förlorade sig i Rymdens pionjärer och samtidigt som vi lackade överöste han oss med faktauppgifter om raketers längd och vikt och om televisionssatelliter och annat. Sedan somnade han medan vi beströk båtskrovet med lackfärg med ganska styva penslar. Sedan lämnade vi den att torka och gick in för att se på teve och äta söndagsmiddag. Vi fick stek och Stellan och Pappa fick skära åt oss alla för vi hade så ont i handlederna efter allt penslande. Sedan gick vi ned till oss och spelade monopol, Stellan och Pappa stannade kvar och såg på nyheterna. Det gick bra att spela monopol på tre personer också och vi saknade inte Stellan ett dugg.

#22

Jag vill säga detta en gång: skärgården är inte nödvändigtvis sommar, det blir vinter också. Man kan gå på isen mellan öarna.

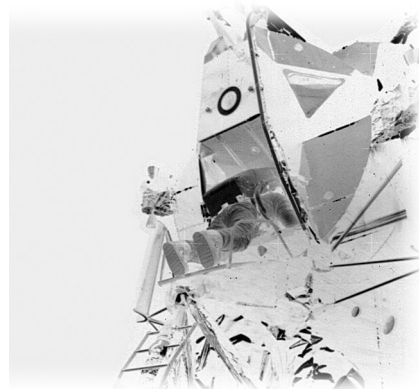
#23

Om man verkligen ville var trädgården utanför ett fantastiskt månlandskap. Grässstråna var blågröna åt lilahållet och träden och buskarna var stilla eftersom det inte fanns någon vind. Mitt i alltsammans tog en månlandare mark, den var byggd av gamla trädgårdsstolar, och landade oförtrutet mitt där utemöblerna brukade stå. Vid spakarna satt *Stellan Armstrong* och *Rina Aldrin* med sammanbitet allvar. Placerade månlandaren på marken och genomförde några slutliga kontroller. Sedan steg Stellan fram och öppnade ventilen eller slussen med en välriktad knuff, steg ned på första stegpinnen, hejdade sig, och tog sedan ett obekymrat skutt och landade med båda fötterna på månen. Han tittade in i en kamera, apparerad av *Rina Aldrin*, vinkade på ett långsamt, nästan svajande sätt, som om han hade armen i vatten och sträckte fram handen och hjälpte Rina ned på marken bredvid sig.

Det var ungefär samtidigt.

#24

Vi väcktes av att det small och lät från undervåningen. Ett par sekunder av dålig nattsyn och förvåning förflöt långsamt och avslutades med att ytterdörren på undervåningen gick igen med en smäll. Det var någon gång i början på juni och det var ljust och mörkt ute, antagligen hade det redan vänt och solen var på väg upp igen för att steka oss och göra världen obeboelig under några stekheta timmar. Men nu gällde det främst ljuden nedanför, utanför, som väckt oss. Lina mittemot mig i nattsärk gned sig i ögonvrårna och blinkade utan att se något. En tunn strimma månljus genom österfönstret, nedanför trädgården i ett blått skimmer av ljus som reflekterats mot övergångarna mellan luftlagren, stratosfären och troposfären och månen och allt. Gräset nästan grönblått. Luften tjock och fuktig och doften av dagg och blött gräs. Och mitt i alltihop Stellan och Rina som inte förnekade sig. På ett sätt var det roligt att se, på ett annat var det det inte.

Lina kom nära mig i fönstret och vi tittade på Rina och Stellan tillsammans genom fönstret. Nästansjuksystemen Lina stod alldeles bredvid mig och tittade. Modet kom till mig i vår relativa ensamhet och jag vände mig mot Lina och berättade om knölen.

Det var en ren slump att jag upptäckte den, jag tog på kroppen precis där, om det kliade kanske, eller något annat, och då kände jag den. Proportionskänslan försvinner där formen förstärks under hudlagren och först verkade den jättelik när jag försökte pressa samman huden för att ta reda på hur stor den var. Jag kunde inte sluta ta på knölen, kände efter och fingrade på huden däromkring så fort jag kom åt; det blev ömt och rött och känsligt, överkänsligt där. Jag visste inte var smärtan kom ifrån, om den var yttlig eller om den satt inne i köttet.

Pappa var inte rätt person att prata med. Pappa var inte den som gärna hade med kroppslighet att göra, jag kunde inte be Pappa ta på min knöl. Det gick helt enkelt

inte. Lina var som Mamma, fast ändå inte. Jag kunde be henne ta på min knöl och fråga henne; hon som läste till sjuksyster borde ändå veta något. Kunna svara på något. Stilla min nyfikenhet, dämpa min rädsla, rädda mitt liv. Vara mitt skyddsnät, inte bara vara min kusin.

Den fick mig att fundera, påminde mig om livets förgänglighet om man så vill. Kanske bara den stressade mig. När jag väl vridit på kran var trycket så högt att det svårt att stoppa. Det forsade på, och Lina fick svara på fler frågor om livet och döden som jag byggt upp under veckorna som jag gått ensam och funderat. Ibland smärtade det i benen, stack till liksom, helt kort, utan förvarning och försvann lika fort som det kom. Ibland hade jag ett tryck över bröstet, en annan smärta, brännande, som om det kröp och var varmt under huden. När jag andades in riktigt djupt hostade jag ofta. Hade allt detta med varandra att göra, eller var knölen bara en knöl? Var det normalt, var det bara jag, var det allvarligt och borde jag söka läkare? Vad borde jag göra? Snälla, hjälp mig. Men berätta inte för någon. Jag hade aldrig berättat det här för någon. Det var mina tankar, som jag var just då. Bräcklig; ville inte bli sutten på av någon, det orkade jag inte.

#25

Pappa monterade upp teleskopet nere hos oss så att Stellan skulle slippa gå hela vägen upp till Storhuset hela tiden, och speciellt inte om natten. Det var rött som löven, med en metallisk glans och fyra små rattar för att justera skärpan tror jag, höjden och för att låsa benen i en fast position. Han ställde in en speciell träplatta och borrarade tre hål som han stack ned benen i och kontrollerade att de viktigaste delarna av natthimlen gick att se utan att träden utanför kom i vägen. Ville man se en annan del behövde man bara skjuta plattan över golvet bort till andra väggen. Under träplattan låg en duk och trägolvet repades inte det minsta.

#26

Som du ser på skissen är det tre hus. Fyra egentligen. Fem egentligen. Först är det Storhuset, det är det i mitten. På framsidan finns utbyggnaden, eller tillbyggnaden som vi gjorde 1962. Då var jag elva. Ned mot vattnet finns Barnens hus. Det ligger nästan vägg i vägg med lillstugan, som var Barnens hus när Pappa växte upp. Nu är det väl mest en bod, eller ett förråd. Och mittemot ligger Sjöboden där pappa har alla verktygen och det egenkryddade brännvinet är gömt. Han har gömt det i botten på den gamla vattentunnan. Vilket liv det blev när Mamma ville kasta den.

Bakom huset finns Bodarna. Där finns det gamla dasset innan vi skaffade mulltoa, där finns gräsklipparen och de gamla verktygen. Där gömde jag fickkniven jag stal, bland verktygen i Pappas verktyglåda. Det var ganska dumt eftersom han alltid använde de gamla verktygen iallafall eftersom han inte ville slita på de nya. Han var sådan. Sådana var de allihop i hans generation.

#27

På höstarna antog löven fantastiska färger, roströda, gula och bruna. Träden som avgränsade vår tomt från Bosse och Ann blev nästan uteslutande vackert gula och reflekterade de allt färre soltimmarna så att hela tomten badade i ett gult sken som förvrängde de få gröna färger som var kvar till att bli gulsjuka och febriga. Hela gräsmattan ned till båtbyggen suckade och svettades och grässtråna dukade undan för undan under och slaknade och föll ihop. Havet var fortfarande varmt och det gick fortfarande att bada om man var tjockhudad. Pappa hade burit ut plankor vid början av sommaren för att bygga en bastu alldeles nere vid vattnet. Plankorna var murkna och gistna och vi var tvungna att smyga bort dem till soptippen på kvällarna för att han skämdes för sin lättja och sin underlåtenhet att ta itu med bastubygget år efter år.

#28

Pappa var inte rädd för havet. Inte ens när det frusit till is. Han gick alltid tvärs över viken och mellan små öar och kobbar med sina snörkängor med isdubbar undertill och gummisula. Skidor åkte han ofta, till affären för att handla och drog pilsnerbacken efter sig på isen i ett rep om magen. Det var tampen på repet som en gång fäst köksdörren efter polisbåten och gungan vid trädet nere vid vattnet. Snön låg i vita drivor över tomtmarken och i glipan mellan fönsterkarmarna och fönsterglasat frös kondensvatten till is som hotade att spräcka träet om inte vi gick ut ibland och rotade bort det med en skruvmejsel som låg på en bräda över ytterdörren just för detta ändamål. Det hängde istappar som vampyrtänder i husknutarna, och av någon anledning rensade Pappa aldrig där. Det hände aldrig någonting, de ramlade aldrig ner och krossade någon, men hade väl heller inte skadat någon för det var så kort till marken. Inte som i stan där tapparna har tio meter ned. En gång såg jag hur det föll en stor iskoka från stuprännan bara en meter från ett barn i en barnvagn.

#29

Jag vill säga detta en gång: skärgården är inte nödvändigtvis sommar, det blir vinter också. Man kan gå på isen mellan öarna.

Jag vill säga detta en gång till: bara för att det är i skärgården är det inte nödvändigtvis sommar. Skärgården existerar även vintertid. Det blir tjock is och man måste bryta rännor för att komma från Räfsnäs till Granhamn. Man kan gå mellan öarna på den tjocka isen.

#30

Pappa bjöd hem Paul Petersen på en kopp kaffe och mazarin. Vi avbröt dem tio tolv gånger med olika frågor, båten låg uppdragen på landbacken och skulle repareras, ses över, motorn smörjas och kölsvinet matas. Paul Petersen hälsade på oss mycket artigt och tittade intresserad på när vi röda i synen ställde våra frågor och Pappa gav ett utstuderat svar och skissade med fingret i luften för att förtydliga. Paul Petersen drack av mammornas kaffe och bet ett bett i den hembakta mazarinen och blev inspirerad. När vi för sjunde gången knackade på och bad att få ställa en fråga tog han en autografpenna och började klottra ned en sångtext på en servett. Det var en av mammas vita linneservetter, men Pappa visade med handen att vi inte fick störa Paul, inte ens för att ge honom ett vanligt, vitt pappersark att arbeta med. Pappa visste vad det innebar att bli störd i arbetet, och nu tog han på sitt ansvar att Paul Petersen inte skulle bli avbruten, inte förlora sitt flyt.

Paul Petersen slängde fram ett par bokstäver och Pappa spelade på gitarren och Paul nynnade och skrev på servetten. När allt var klart sjöng han för Pappa som blev nästan tårögd och rörd och satte Mamma att kopiera Pauls anteckningar till ett papper. Självt behöll han servetten och ramade in den över hängarna i tamburen. Då och då tar han fram gitarren och spelar låten. Då får jag och Stellan knäppa med fingrarna i takt och försöka vara någonslags fond genom att ”ooa” i bakgrunden. Pappa sjunger med sin bästa röst och vi knäpper och mammorna i köket upphör med disken eller strumpstopningen och bara sitter tysta och lyssnar. Lina och Rina tittar på oss och försöker att inte skratta.

Pappa sade att att om båten bara hade varit sjömässig och han hade haft reservtankar hade han gärna kört hem Paul Petersen själv, men nu fick det duga med att följa honom till affärsbryggan och vänta på den alltid punktliga passbåten. Innan Paul klev ombord på passbåten gav de varandra en sällsynt och uppriktig, manlig kram. Passbåtsmotorns dunkande blev till ett rytminstrument och Pappa hängde gitarren om halsen och spelade och Paul Petersen stod längst bak i aktern och sjöng och alla som bodde i viken stack ut sina huvuden genom fönstren och nynnade melodin som var en sådan där som lätt sätter sig på hjärnan på en och som man kommer på sig själv med att jämt gnola sedan. Paul Petersen sjöng och hans röst försvann med passbåten och tonade bort men sångtexten var inte mindre sann för det.

Det var först när vi lärt oss engelska som vi förstod vad som hade pågått i tillbyggnaden i Storhuset på morgonen sensommaren 62. Några veckor senare kom det en vinylskiva på posten till Pappa i ett rekommenderat brev och Pappa lade den bland de andra skivorna i skåpet och tog bara fram den och spelade den riktigt bra och riktigt dåliga dagar. De bra dagarna fyllde sången, laddade den på något sätt, och de dåliga dagarna sög han i sig av all den där energin. Det hjälpte oftast, han blev som en ny man, min Pappa.

#31

Pappa och Stellan satt vid köksbordet och bläddrade i Clas Ohlson-katalogen och talade om rymden igen. De vände blad, pekade och räknade efter på ett papper; vägde för- och nackdelar. De hade en schematisk skiss över tomten som visade höjd på träden, de hade själva uppskattat höjden genom att mäta ut en meter på stammen, ställa sig en bit ifrån, mäta hur lång metern var i millimeter på det avståndet och hur högt trädet var i millimeter varefter höjden på trädet kunde räknas fram. Det var Pappa som hade kommit på den fiffiga idén och därefter hade de mätt allt i hela trädgården för att vara på det säkra med att platsen som de valde för teleskopet skulle vara den bästa tänkbara. Kommentarer om utsikt från de olika fönstren fanns på papperet och för varje teleskop var de tvungna att gå genom allt igen, dra samma slutsatser från nästintill identiska fakta och räkna och bläddra och drömma vidare. Det var Pappa som beslutat sig för att köpa teleskopet, Stellan var förstås överlycklig, och de räknade på hur mycket av rymden, speciellt månen, de skulle kunna se beroende på styrkan på teleskopet.

#32

Stellan och Pappa hade det där speciella förhållandet, de kunde säga saker till varandra utan att använda ord – det kunde räcka med blickar eller miner. *Stellan* och Pappa hade ett samförstånd som ingen annan hade med Pappa. Pappa köpte hux flux ett teleskop som han och *Stellan* kikade i. De talade om stjärnor, *Stellan* frågade och Pappa svarade, broderade ut, berättade och flöt ut i eviga utläggningar om hur vårt solsystem kunde liknas vid en atom, och hur en atom såg ut, med planeter som kretsade kring ett centrum. Universum var som alla atomer sammantagna och var och en av oss bar inom sig miljoner miljarder solsystem, kanske med eget liv, kanske att det någonstans på en planet djupt inne i *Stellan* fanns en annan Pappa och en annan *Stellan* som just nu satt och kikade ut i rymden. Pappa sade att med så många atomer som det fanns i *Stellan* vore det osannolikt att så inte var fallet. Ju fler *Stellan* dess bättre.

Stellan var ju inte ens Pappas riktiga son. *Stellan* var den-där-andre, som bara var kusin, son till en far som försvunnit, nästan lika hastigt som han kommit, och som sedan dess aldrig hade hörts av. *Stellan*, som Pappa inte ställde några som helst krav på. *Stellan* som aldrig behövde uppfylla några som helst sonliga plikter. *Stellan* som hade Pappa utan några som helst måsten. Blod är tjockare än vatten bara i riddarromaner och trots att det var på modernet jag och *Stellan* delade blod uppförde sig Pappa som om det var *Stellan* som var sonen. För vad betyder egentligen ett barn? De väljer man ju inte själv – de måste man ju älska. Pappa hade blivit tilldelad mig; *Stellan* hade han själv valt. Trots att i *Stellan* fanns, inga spår efter Alex. *Stellan* som var faderlös. Lyckliga *Stellan*. Slapp alla förmaningar. Och mammas röst: ”*Stellan* behöver Pappa, du har ju Pappa årets övriga nio månader.” *Stellans* riktiga Pappa hade rest sig upp och gått. Rymt är rymt och kommer aldrig mer igen.

#33

Så här många år efteråt är det lätt att se att vi alla tänkte samma sak just då, men jag tror inte att vi faktiskt hade pratat om det. Det är ju rätt känsliga saker, och ingenting man gärna tar upp med någon annan. Hursomhelst är det rätt kusligt att det blev som det blev; att vi agerade så samstämmigt.

Jag var rätt avundsjuk på Stellan för att Pappa tyckte bäst om honom, det var rätt tydligt att det var så, och istället för att inse att det inte var Stellans "fel" utan Pappas om någons, reagerade jag mot Stellan. Jag och Stellan var ju annars som ler och långhalm, och det var ganska främmande att faktiskt plötsligt inse att jag var heligt förbannad på honom. Hela den sommaren retade jag mig på honom, allt han sade stack i mig och det behövdes bara jättelitet för att jag skulle tända till och bli arg. Det var likadant för Lina och Rina efter vad jag har förstått, och det var väl också därför det blev som det blev.

Jag tog mig för att reta honom, och när Lina och Rina också föll in i min mobbning var jag inte sen att kliva upp en våning och trappa upp det hela. Jag var rätt grov, retade honom för en massa saker som han anförtrött mig och som det inte alls var meningen att varesig Lina eller Rina skulle få reda på. Till exempel hade han sagt att Rina var väldigt snygg i sin baddräkt eller något liknande, och det var för att jag sagt att hans syrra var skitläcker eller något i den stilen. Jag retade honom och sade att han var tänd på Rina och ljög en massa om att Stellan hade sagt det och det och Rina började kalla honom för sjuk och gick på om incest och blodskam och sade att Stellan inte var riktigt riktig och att han aldrig skulle få ta på henne och att de faktiskt var kusiner och bar sig åt.

Stellan blev först arg och sedan ledsen, jag vet inte om det var för Rina eller något annat, och sedan blev han arg igen. Han kunde inte gå på Rina eller Lina så naturligtvis mopsade han upp sig mot mig och försökte vara kaxig. Jag hade väl svalt en hel del redan under den sommaren och hur det nu kom sig blev det så att jag gav honom en snyting, rakt i ansiktet så att läppen sprack och näsan började blöda. Han blev jättechockad, och jag förstår honom, och böjde sig framåt i smärta och jag hoppade på honom så att vi ramlade bägge två. Det blev någotslags tjejslagsmål eftersom vi var aldeles för nära varandra för att få in några riktiga krokar och det övergick snart i en brottningsmatch och det kom en hel del blod på min tröja också. Stellan var rätt mycket starkare än jag eftersom han både var äldre och mer vältränad och snart låg jag på rygg på golvet och Stellan satt på min mage och hade mina armar i ett fast grepp.

Antagligen för att hjälpa mig sprang Lina och Rina fram till teleskopet som Stellan lånat ned till oss för att få kika på himlen mitt i natten utan att störa någon av de vuxnare. De lyfte upp teleskopet och hotade att släppa det om inte Stellan släppte mig. Stellan släppte omedelbart och kastade sig fram för att ta tag i teleskopet. Rina och Lina försökte hålla kvar det hos sig men var inte riktigt koordinerade utan drog

till med teleskopet så att en av glaslinserna kom emot ett skåp och fick en stor rispa. Stellan började böla och vi andra drog oss tillbaka upp till övervåningen. Vi både skämdes och var jävligt nöjda på samma gång. Skönt att man har blivit vuxen och slipper sådant nu.

#34

Var var mammorna. Det var en av Pappas ständiga frågor, fast i nutid, presens: "Var är mammorna", han sade aldrig deras riktiga namn. Kanske när vi inte var där, men aldrig annars. Kallade Mamma för Mamma och Stellas och Linas mamma för Mamma. Mammorna var samlingsnamnet och vi lånade det och gjorde det till vårt. Men var var mammorna? Svårt att veta. Jag menar inte som i Pappas fråga. Då var svaret ofta att de gått till affären, gått till tvättstugan eller gått på promenad eller var nere vid bryggan. Jag menar var de var i våra liv. När jag tänker på min barndom ser jag alltid Pappa i bild, ofta i närbild eller extreme close-up, men aldrig mammorna. Mammorna var alltid någon annanstans, jag skymtar deras ben eller nakna underarmar bakom Pappa, men aldrig en mamma i helfigur eller en ansiktsbild. Jag vet inte varför. Ansikten skall vara så svåra att minnas, men jag kan framkalla Pappas leende på bilden som mamma lät trycka upp i fyra och gav som porträttbild åt oss alla att föra med till våra nya hem när vi nu skaffade dem. Ansikten skall vara svåra att minnas, och jag kan aldrig framkalla mammornas. När jag tänker på Mammas ansikte får jag bara se bilder jag vet att jag sett på foto från innan jag föddes. Jag kan inte ens minnas hur hon såg ut förra julen, förra sommaren, än mindre hur hon såg ut förr. Jag minns Stellas och Rinas och Linas och mitt men aldrig mammornas. Hur kan det komma sig?

När jag tänker på mammorna kommer jag att tänka på bullar och saft och maträtter som gravad lax i hovmästarsås, dillstekt potatis, köttfärsbiffar. Hasselbackspotatis, stuvad potatis, ugnsbakad potatis, kall potatissallad med rödlök och dijonsenap, färskpotatis med dill och örter. Potatismos, råstekt potatis med vitlökssmör, potatisgratäng, potatispaj. Pappa älskade potatis. Mestadels åt vi potatis, sås och så någonting till. Mestadels kött eller fisk. Men det var sekundärt, allt kretsade kring potatisen. När jag tänker efter äter jag ganska mycket potatis fortfarande, mycket mer än pasta eller ris. Men det här handlar inte om mammorna, det handlar om Pappa.

#35

Linas honungsmjölk smeker min strupe inifrån, baddar in den, lägger en vit, tunn, söt hinna av ljummen mjölk. Som när Stellan svalde en synål en gång och läkaren sade att han skulle äta bomull indränkt i grädde. Jag tyckte alltid att det lät så gott, som att äta moln, små ulliga testar och den feta smaken av grädde. Ett bett i den mjuka ostsmörgåsen av vitt bröd med solrosfrön som man fångar mellan framtänderna, skalar med tungspetsen. När man biter ihop delar sig fröet i fyra delar, man kan känna perforeringen med tungan och spetsen hamnar för sig som skålen som ekollonen sitter i fast mer ojämn i formen. Det smakar salt smör och osten lägger sig som en tjock, sval matta mot gommen och smakar Danmark. I halsen honungsmjölk, söt och klibbig.

Man måste passa kastrullen noga för mjölk kokar så lätt över. Man får skära brödet i centimetertjocka skivor samtidigt som man har noga uppsikt över kokplattan. Man får bre skivorna och hela tiden snegla mot kastrullen. Man får skära jämnt av osten och ställa kastrullen på kvart på plattan, stödd mot plåtkanten som har samman höjd som plattan just av den anledningen. När man är klar lägger man i två klickar honung, rågade teskedar och rör om försiktigt. Smaken är så söt och god. Den blir alltid bättre när Lina gör den, alltid bättre i just den här kastrullen.

#36

Lasarettet var tomt och tyst på natten. Tomheten. Däri låg den njutning som var nattsköterskans. Man kunde gå längs korridorerna och dra med handen utmed den strukturerade tapeten så att det rasslade som av torkade flugvingar. Det var alltid stjärnklart, molnen vågade sig aldrig in över sjukhusområdet nattetid, och när man såg ut genom fönstren såg man in i kosmos öga, varje planet plågsamt klar och tydlig, himlen var en sandstrand av små prickar eller en tappad kulpåse. Sandalerna smaskade mot golven, tysta ljud av gummi mot kall sten. Man hade mössan i handen. Däri låg det privilegium som var nattsköterskans; man gjorde som man ville, inga läkare eller översköterskor med strama citronätarminer och förmanande pekfingrar. Lasarettsnatten tillhörde nattsköterskan, och med den patienterna. Lina var en av de som blommade upp under nattsköterskans natt. I ett öppet fönster rökte hon en stark Trots med 10mg tjära, 4mg nikotin och 100mg frihet. Hon hade mössan i fickan och håret utsläppt. Men bara då. Dagtid bar hon sin egen mask, dagsköterskans, med alla tillbehör: den hårt snörpta munnen, tilltalet som var kort i tonen, nedlåtenheten och sättet att titta ned på sin omgivning med högt buret huvud som om hon hade haft en hög, stärkt skjortkrage. Hon visade sig bara som dagsköterskan för oss, för henne var vi överläkarna och översköterskorna, det var vi som bannade och förmanade. Mot oss fanns inga andra vapen än våra egna, det höjda pekfingret och den barska tonen. Kyligheten, osårbarheten. Vi var aldrig du med henne för hon lät oss aldrig komma dit. Glömde sig korta stunder, sänkte garden men kom på sig och höjde den igen. När natten kom och vi sov kanske hon blev nattsköterskan, men jag vet ärligt talat inte. Hon dolde nattsköterskans mjuka kropp under kläder som framhävde dagsköterskans spetsiga och hårda. Kanske att det bara blivit så, att det var en ond cirkel som hon inte kunde rubba. En dag vaknade hon upp hård och kall och trivdes. Även om natten? Jag kan bara minnas att vi alltid var hennes patienter. Det var på oss hon sparkade på när hon sparkade nedåt.

#37

Det var beckmörkt ute; när man försökte titta ut genom fönstren såg man bara en svart spegelbild som inte skulle ha gett någon rättvisa. Det var den första nattfrostén tror jag, och små, små vattendroppar bildades på glasrutornas insida och tidnings-sidorna på dagstidningarna i fönstret veckades eller rullade ihop sig. Det kom ljud från Bosses och Anns, granntomten, som om de slogs eller grälade. Pappa hade precis somnat och låg och dāsade på locket till kökssoffan som en ung Kronblom och

Mamma hade just lagt en filt över hans ben som annars hängde över karmstolen ute på den inbyggda verandan.

Då hördes plötsligt en skarp knall, som av ett pistolskott som fyllde hela viken kastades mot klipphällarna på andra sidan och kom tillbaka mot oss så att det lät som ett jättelikt smatterband. Pappa kom på benen och var strax barfota på andra sidan dörren på väg mot Bosse och Ann; benen som pistonger, varje steg ett jättekliv och kastade sig rakt genom häcken och till andra tomten. Vi rusade förstås efter, allesamman. På andra sidan var bara natten, släckt i huset och bodarna och daggvätt och kallt i gräset genom strumporna. Hundarna skällde och gläfsste. Pappa var försvunnen. Storhuset var mindre än tio meter bort men kändes ruskigt avlägset. Det var mest hela situationen som var skrämmande.

Pappa hörde steg, hörde någon flåsa och springa bort från huset. Han svängde, löpte tyst längsmed häcken och upp mot vägen som sträckte sig längsmed vattnet, bara femtio meter från stranden och avgränsade tomternas baksidor (vattnet framsidorna). Pappa såg bara en silhuett och tog ett par tysta, barfota språng och kastade sig sedan som en superhjälte eller Zorro över mannen och fällde honom till marken. Han låste hans armar i ett polisgrepp och ropade sedan på oss att vi skulle komma till honom med hans jacka och en ficklampa. I jackan låg ett par handklovar och snart hade vi en livs levande bov i köket med blöta byxben av daggen, rödblossande vänsterkind och vägsmutts på knän och skortbröst. Han hette Lars och var tjugonio år och drack sitt kaffe i en röd emaljugg med båda de handklovade händerna. Först en klunk kaffe och sedan ett bett i havrekakan som Mammorna ställde fram. Pappa gav honom en rejäl utskällning, läste lusen av honom i väntan på Polisen. Bosse och Ann satt i köket, Ann var väldigt uppskakad och Bosse tröstade, annars hade han nog velat vara ute med Pappa och skälla.

Pappa ledde ned honom som en straffånge till bryggan när polisbåten kom och knuffade honom framför sig upp på däck. Han stod kvar på bryggan och vinkade efter båten. Överallt var tända ljus i fönstren kring Stillhetens hav; Pappa stod som en världstenor på scenen i ljuset från alla dessa fönster, nonchalant bortvänd och vinkade mot polisbåten som försvann. Sedan tog han ficklampan med sig ned i sjöboden och försvann ett tag. Sorterade verktyg eller bara satt och andades i tjär- och limlukten. I den trånga boden blev han åter Clark Kent, rättade till slipsen och borstade av kläderna så att ingen skulle kunna ana att han bara timmen tidigare flugit genom nattmörkret och slagit ned på skurken som pilgrimsfalken, världens snabbaste djur. Rökte en cigarett. Gick tillbaka upp till Storhuset, klädde av sig, lade kläderna i en enda röra och sjöng så att det ekade i duschen. Sedan spelade han ett parti svälta räv i morgonrocken, vann och gick och lade sig med ett leende på läpparna.

#38

Jag rusade nedför hela tomten med armarna vevande som Don Quixote-väderkvarnar och kastade mig i vattnet. Varje steg kändes som en evighet, jag förnam alla känslor som man normalt sorterar bort eller ignorerar i verkliga livet. Jag kände hur luft-

molekylerna pressades undan av mina ben. För varje millimeter jag kröp närmare bryggan och Rina knuffade jag på miljarder partiklar och gav upphov till oändliga kedjereaktioner. Om det var sant som Pappa sade, att varje atom var som ett eget solsystem förintades galaxhopar för varje sted jag tog, vräktes undan av vinddraget kring min kropp. Om det var sant som Pappa sade att sannolikheten för att det någonstans på alla dessa planeter som atomerna utgjorde fanns andra Rinor och Pappor var lika med ett skulle jag ha dödat tusentals Rinor för att rädda min egen. Allt detta hann jag tänka när jag sprang de åtta metrarna ned till bryggan och kastade mig i vattnet. Pappa hade lärt och dyka i från bryggan, att inte slå i botten hur grunt det än var och att hålla andan länge under vatten.

Jag kastade mig i vattnet och tog tag i henne. Hur var det nu Pappa hade lärt oss att rädda människor i sjönöd? Jag försökte ta henne om livet, det var första gången som jag tryckt mig så nära Rina sedan hon blev fullvuxen.

Hon gjorde våldsamt motstånd, försökte slita sig ur mitt grepp. Hon hostade och rosslade och lät. Jag försökte bända bak hennes armar och för några sekunder sjönk vi och jag fick några rejäla kallsupar och började hosta jag också. Sedan sam vi ett par tre meter in så att jag bottnade och kunde ta tag i Rina och dra upp henne på stranden och lägga ned henne på gräset alldeles framför sjöboden där det luktade Pappa och tjära. Det rann blod från mitt vänsterben. I munnen smaken av adrenalin. Jag andades häftigt och föll ihop bredvid Rina och hela världen skakade i takt med mina pulsslag. Jag omfamnade henne igen, försökte få henne att sluta skaka, ville dela med mig av min värme, kysste henne full med luft och skakade henne, ställde mig upp och vände mig mot mot Storhuset, viftade med armarna för att de skulle komma ned och hjälpa mig, ta ansvaret från mig. Rina grät och hostade. Jag sprang några meter upp på stigen och det droppade röda droppar från mitt ben ned i gräset. Rina kom på fötter och stapplade ut på bryggan igen; hennes kläder satt som en tvångströja runt henne och vid bryggans ände föll hon åter i vattnet och nu hörde jag ropan från andra tomter och andra sidan stranden och jag vände mig och rusade tillbaka på den sommarvarma bryggan som alltid gav bara fötter stickor och kastade mig i efter henne för att dra upp henne igen. Hon kämpade emot med de krafter hon hade kvar, men jag höll henne hårt, pressade henne mot mig så att hennes slag och sparkar blev kraftlösa och tillslut bara grät hon, kapitulerade med kinden mot min axel och hängde på mig som ett litet barn, trots att hon var äldre än jag, lika lång, trots att jag inte var Pappa.

Jag vadade genom vassen med Rina som mitt lindebarn och klev på stenarna upp på stranden där gräset var högt och ovårdat på baksidan av sjöboden där Pappa aldrig klippte och där vattentunnan stod. Jag böjde mig och lade ned Rina på gräset igen och det rann vatten om oss båda och Rinas kläder smällde mot marken av vattnet, som om hon var en isbit som smälte i sommarvärmen, började glida i sitt eget smältvatten ned mot havet igen. Hoppades att hon skulle fastna i en varm ström som förde henne långt ut i vattnet innan hon smälte bort helt och hållet. Hon kurade ihop sig i fosterställning och jag strök henne över pannan, strök bort det svarta håret ur hennes fräkniga ansikte och om det inte hade varit hon utan en annan kvinna, kanske en av systrarna, om det inte hade varit hon hade jag böjt mig ned över henne och kysst henne på munnen, för det var makten jag hade över henne och de enda medel att trösta som jag kände till. Men det var Rina och det enda jag kunde göra var att sitta där, stryka

med handen över hennes hår och ansikte och kinder och säga platta såja som var lika innehållslösa som hon upplevde att hennes eget liv måste vara eftersom hon ville ta det. Det kändes som en evighet; vi låg i gräset tillsammans i den stekande solen och grät tillsammans. En myrstig gick precis genom gräset där vi låg.

#39

Nu står Mammorna och Pappa och planerar ute i köket, gör listor över vilka som de skall bjuda in, vad som skall lagas, läggas in och så vidare. Pappa deltar gladeligen i planeringen, men när det kommer till att göra någonting är det bara två saker: han bär ut möbler så att mopparna och skurtrasorna skall kunna komma åt överallt och så kryddar han sitt eget brännvin. Dill, Pors, Kummin och allt som är löst använder Pappa för att krydda sina snapsar. Dill går att få i kökslandet på baksidan, kummin finns nog kryddlandet; pors vete fåglarna vad det är.

Det är pappas födelsedag. Det är det alltid den här tiden på året. Och med det menas att när det är pappas födelsedag är det väldigt mycket pappas födelsedag. Det är minst trettio personer inne i huset som sjunger, dricker och skålar och hurrar för Pappa. Pappa och Mammorna börjar planera redan i april, gör långa listor som de fäster på kylskåpet med magneter, och kompletterar allteftersom, skarvar på nya pappersbitar med scotch-tejp och hamstrar kaffe. Vi får leva snålare och snålare i veckor, som ett krigslager, som plötsligt bara skall ätas upp – på en enda dag skall allt förbrukas. Allt kaffe skall kokas och drickas. Alla kakor tinas aggressivt och frysen ekar tom och liksom för att rättfärdiga frosseriet säger Mamma att kakorna inte mår bra av att frysas ned en andra gång. Alltså är det väldigt mycket pappas födelsedag.

Vi fick sitta vid ett eget bord på Pappas födelsedag fram tills för bara något år sedan. Nu har vi stigit i graderna och får sitta vid stora bordet. Vi ställer vardagsrumsbordet och köksbordet på rad och flyttar soffan så att man får sitta i den på kortsidan, fast det blir för lågt egentligen. Normalt när solen ligger på på förmiddagen luktar golvet kåda, men nu luktar det kaffe och snaps. När våra mammor planerar, hamstrar kaffe och skriver sina listor sitter pappa i sjöboden och experimenterar med brännvinskryddor. Han gör alltid minst sju sorters snapsar, dill och pors och gudvetvad som han tutar i gästerna under kvällen. Det är pappas stora behållning. I tystnad avsmakas artigt ett litet glas på bred fot och alla nickar och kommenterar och Pappa vid huvudändan av bordet, festföremålet, suger i sig allas beröm för det egenkryddade. För honom är porsen viktigare än presenterna.

För oss som har levt med Pappas födelsedag sedan april känns kvällen utdragen, åtminstone gör det det för mig. Så vi drar oss tillbaka ned till oss, ner till Barnens hus, där vi får vara ifred. Nästan påskyndade av Pappa. Hans ansikte är litet flammigt nu, och så fort vi ungdomar har försvunnit behöver de vuxna inte hålla någon allvarlig fasad längre. I detsamma som vi är ute genom dörren presenterar Pappa ytterligare en flaska med något hemkryddat för de redan vältankade gästerna. Nu är det ganska mörkt, åtminstone för att vara i juli, och vi får gå på den nyklippta gräsmattan ned till

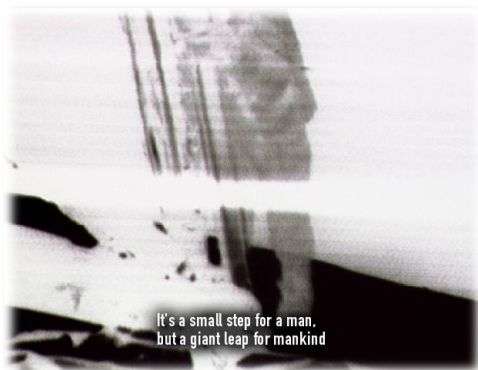
vårt hus i lånade träskor. Våra träskor glömmer vi alltid kvar nere hos oss.

#40

Vi har väntat på den här kvällen i veckor. Inte för att det är Pappas födelsedag, utan för att det är den här kvällen som det otroliga blir verklighet. Den här kvällen har de rundat månen och satt kurs mot stillhetens hav. Så kallar vi viken härutanför, där det nästan alltid är lä, och det kluckar stilla mot bryggan nere vid vattnet. Men det är ett annat hav, en annan stillhet, ja till och med en annan planet. Den sjunde juli startade de, och tre dagar har gått sedan dess, tre dagar av spänd förväntan som fått Pappas födelsedag att blekna i jämförelse. Och nu är det bara en fråga om timmar. Som vi har stått allesamman ute i trädgården med kikare och spanat mot himlen, hoppats att få se en skymt av raketen när den far förbi, vinkat mot nattsvarta skyar. Och nu är det bara en fråga om timmar. Nu har de klättrat ned i månlandaren, Neil Armstrong och Edwin Aldrin, och är på väg ned mot månytan. Tänk att få se den på så nära håll med egna ögon. Och i omloppsbanan kring månen, den tredje astronauten, som väntar och undrar. Jag undrar hur de har det, om det är kallt i rymden. Kallt i kapslarna. Och nu är det bara en fråga om timmar.

På teve har de inte sagt något ännu. Bara att det blir ikväll, att radiosignalerna från månlandaren rusar mellan mjuka dok av glittrande stjärnor ned mot oss här, dansar rätt in i vår teveapparat och visar sig som en suddig bild. Det blir ikväll, klockan 01:34 beräknas de landa, ta mark, månmark.

Det är en kväll som denna som man får perspektiv på tillvaron. Som man blir varse ens litenhet i universum, världsalltet. Allt går så fort nu, utvecklingen rusar framåt, om tio år kanske vi är på väg mot nästa erövring, på väg mot Mars eller Venus. Vad händer sedan? I morgon har världen blivit dubbelt större! Vad vet vi om framtiden egentligen? Ingenting. Vi har bara drömmar och förhoppningar.

Käre son,

nedan finns ett antal rutor som representerar händelser i äventyret, eller scener om man så vill. Det här rollhäftet har försökt förmedla hur din roll har upplevt dessa händelser. I varje ruta finns instruktioner samt ett antal nummer på texter som beskriver din rolls upplevelse av händelsen. Läs igenom texterna igen och skriv sedan i rutan en kort sammanfattning av hur du har uppfattat händelsen. Vad tänker Petter? Vad känner Petter? Ibland kan det vara bra att också kortfattat beskriva händelseförloppet.

Det är bara du som skall läsa texterna så skriv på det sätt som passar dig bäst. Det är utifrån detta material som äventyret sedan kommer att spelas, så det är viktigt att du inte hastar igenom detta moment utan verkligen ger det den tid det tar. Var inte orolig för att du kommer att missuppfatta någonting, för det är inte så det fungerar. Om du har "missuppfattat" hur någonting skedde så är det precis på samma sätt med din roll – han minns det helt enkelt "fel".

Var inte rädd för att bre på i din sammanfattning eller föra in nya saker; rolltexterna som du har läst är inte på något sätt uttömmande, utan snarare vad Petter mindes när jag intervjuade honom. Detaljer eller hela händelser har utelämnats av utrymmesskäl. Det enda du behöver tänka på är skillnaden mellan att föra in detaljer och att plötsligt föra in saker som helt ändrar spelets förutsättningar för alla roller, t.ex. att jag skulle ha förgripit mig på Rina. Det är alltså detaljerna vi är ute efter, *inte* omstörtande händelser.

Vissa händelser saknar helt motsvarande texter. Lämna dem tomma. Det är inte nödvändigtvis så att alla händelser spelas.

Om du undrar någonting, har problem med att förstå en text eller har hittat ett fel i ditt rollhäfte skall du inte tveka att komma och prata med någon av oss – *mig, Jan* eller *Tobias*.

Tack för ordet,

Alex

Symbolförklaring

Sittande spel, d.v.s. spelet pågår i realtid i Barnens hus.

Stående spel, d.v.s. spelet pågår inte i scenariots verklighet. Spelet börjar sittande och blir stående då man kommit till en punkt i spelet då det känns befogat att "ställa sig upp".

Monolog. Petter berättar för en fiktiv åhörare/åhörarskara om en situation, en känsla, etc. Fungerar som ett stående spel med en viktig skillnad: monologerna hålls stående helt stilla; de som inte håller monologer men som ändå är en del av spelet måste konstant röra sig.

Pappas födelsedag

Textavsnitt: 1-5, 39

Det var den så kallade dubbelkvällen, Pappas födelsedag och månlandningen. Vi var förväntansfulla, entusiastiska och utgav löften värre än den värsta nyårsafton. Imorgon skulle vi vakna upp till en ny värld och det var inte utan att det gav en en tankeställare. Vilka liv hade vi levt till nu och vilka ville vi leva. Fan, månlandningen gav perspektiv på tillvaron. Stellan var otroligt förväntansfull, Rina också. Själv kände jag mig rädd och skräm. Jag trodde att nästa steg var att föra atombomberna och kriget ut i rymden.

Semesteråsikter

Textavsnitt: 12, 20

Det var den eviga diskussionen om var vi skulle åka. Själv ville jag till Grekland, eller till Jugoslavien, östeuropa åtminstone. Någonting i den kulturen lockade mig. Gud vet vad. Sedan var det som vanligt viktigt att vi stannade till i Pumpehuset på hemvägen för att dansa av oss våra sista frihetsbegär. Sist rökte jag hasch och det öppnade verkligen mina ögon. Linas också.

Apollo i trädgården

Textavsnitt: 23, 24

Väcktes mitt i en mardröm. Skönt. Ensam med Lina. Äntligen. Smärtorna på vänstersidan. Var tvungen att fråga om knölen, hon fick själv känna på den. Vad var det? När väl den frågan var ställd kom de andra som på posten. Alla mina tvångstankar och funderingar över livet och döden fick hon smaka på – det fanns helt enkelt ingen annan att vända sig till. Honungsmjöl.

Stellan får Stryk

Textavsnitt: 21, 25, 31, 32, 33

Först mobbingen, sedan slagsmålet. Stackars Stellan. Stackars jävel.

Pappa åker till arbetet

Textavsnitt: 9, 37

Jag följde med Pappa ned till bryggan en morgon och försökte förklara varför jag inte också ville bli polis. Det var helt enkelt inte för mig, men han ville nog inte riktigt förstå. Han kände nog att hans yrke inte dög åt mig. Stellan ville nog bli polis. Det gällde att få det att se ut som om vi bara småpratade. De tittade på oss från Storhuset.

Disko i Danmark

Textavsnitt: 19, 20

Det var den lyckligaste tiden i mitt liv, resorna när vi var fria, själva, vi upptäckte vårt eget Europa. Det var alltid ett sådant jävla ös! ÖS! Vi tog oss långt ut i förorten och sedan rusade vi in till stadskärnan, dansade och drack. Det var alltid ett sådant jävla tryck! Kvällarna i Danmark som fick oss att överleva resten av den övervakade sommaren. För oss var 1984 verklighet redan 1969.

Pappa och Paul Petersen

Textavsnitt: 30

Pappa och Paul Petersen. Pappa och Evert Taube. Pappa och Bix Biederbecke. Pappa samlade på prominenta bekanta, vinylskivor och verktyg. Pappa visade sig alltid från sin bästa sida. Han gjorde sig inte till, han behövde inte det. Han bara log och hade tålamod.

Petter och systrarna

Stellan använde kikaren för att se tvärsöver sundet och in genom deras sovrumsfönster. Jag skulle ha gjort samma sak om det inte var för att jag var så rädd för att få se en av dem i fönstret med kikare som såg mig. Jag hittade på fantastiska lögner som jag slog i Stellan om hur jag froterade mig dem under vintern då han inte var här bara för att han skulle förstå sitt "underläge" och hålla sig i skinnet.

Rina på månen/Stellan med frukost

Vi borde ha förstått redan då, men vi ville inte, vi blundade. Jag och Lina pratade om att Rina var speciell, men vi tänkte inte ens tanken att det kunde vara något fel på henne. Jag minns den där gången och att Rina var alldeles knäckt efteråt, att hon svettades floder och att hon trodde att hon "räddat Stellan" på något sätt. Vi visste inte om hon drev eller inte. Så måste det ha varit!

Lina och Rina

Textavsnitt: 36

Jag kände mig själv så jävla underlägsen Lina att jag inte kunde ta Rina i försvar. Jag levde ju själv mycket i en fantasivärld med mina böcker och drömmar. Rina var så jävla verklighetsförankrad att minsta avsteg fick en att känna sig dum och barnslig. Lina hade den där blicken redan när hon var liten. Som genomborrade en, som man inte kunde skydda sig ifrån. Nu också.

Rina går i sjön

Textavsnitt: 14, 38

Du låtsas att du är Rina. Hur upplevde Rina sitt självmordsförsök? Visst var det bara ett rop på hjälp, hon ville bara bli uppmärksammas? Inte var det något fel på henne egentligen! Hon var bara ensam! Hon blev populär så fort, var inte van! Kände inte igen sin egen spegelbild! Rättfärdiga Petters räddning trots att Rina stretade emot. Var det inte egentligen Linas, Stellas, mammornas fel?

Vinteraktiviteter i skärgården

Textavsnitt: 10, 29

Vintrarna var underbart lugna. Det var bara Pappa och Rina och jag. Och Mamma förstås, men hon räknas ju liksom inte. Vi företog oss en massa underbara saker som man kan göra på skärgårdsöar utan Stellan och utan Lina. Då fick jag äntligen ha Pappa för mig själv.

Pappa på band

Textavsnitt: 11, 13

Låt dig påverkas av Pappas band, även om det inte existerar i din värld. Var lugn, du kommer att förstå när tid är. Men visst tycker du om din Pappa, och visst älskar Pappa er alla? Pappa är ju trots allt världens bästa Pappa – du har haft tur du.

Författarskolan

Textavsnitt: 6

Jag slet och slavade med att försöka få ihop några slags arbetsprover men hade en mental skrivkramp som inte ville släppa. Jag kunde inte lägga två ord bredvid varandra utan att jag fick ångest, kände att det var dåligt, att det inte dög någonting till. Jag hade inga idéer, och Pappa ville inte låta mig skriva om honom eller om hans arbete eller om alla Pappas fantastiska upptåg förr, innan vi kom till världen. Pappa ville inte ha någon uppmärksamhet, ville inte bli omskriven. Jag kunde inte story, helt enkelt. Jag kunde bara vibbar, det var med vibbar jag arbetade.

Månlandningen

Textavsnitt: 40

Nu är det dags! Det otroliga blir verklighet! Det blir ikväll! Jag har väntat på den här kvällen sedan Pappa läste om planerna att landsätta en man på månen i Rymdens pionjärer. Var tysta! Jag lyssnar här, va! Sitt ner, låt mig se, du skymmer. Jag tittar noga på varje bildruta, får inte glömma detta. När jag själv blir Pappa skall jag berätta för mina barn om den här kvällen.

My Dad

(Paul Petersen)

*He isn't much in the eyes of the world
He'll never make history
No, he isn't much in the eyes of the world
But he is the world to me*

*My dad, now here is a man
To me he is everything strong
No, he can't do wrong, my dad*

*My dad, now he understands
When I bring him troubles to share
Oh, he's always there, my dad*

*When I was small I felt ten feet tall
When I walked by his side
And everyone would say "That's his son"
And my heart would burst with pride*

*My dad, oh I love him so
And I only hope that some day
My own son will say
My dad... ..now here is a man*